

ACCIO CIUTADANA

9

EDITORIAL

En vigílies d'eleccions

Convocades les eleccions al Parlament de Catalunya, tots el partits polítics que prenen part en la lluita, comencen a intensificar la propaganda de llurs respectius programes per atànyer el major nombre possible de voluntats.

Mai com en els moments actuals per què passa Catalunya, de febrosa activitat política, tenen major importància les normes morals en què s'ha d'educar el poble per l'acte transcendental de manifestar les seves preferències, i escollir quin guiatge li és més avinent per la seva auto-constitució. La responsabilitat dels partits polítics i dels seus candidats, davant la transcendència i la magnitud de la seva misió actual, és senzillament enorme—baldament sigui fugissera pels que no resultin elegits—, car la propaganda pot i deu esdevenir una font inexhaurible d'alta civilitat, i l'exponent dels prestigi màxim envers les idees exposades.

Més que una lluita de candidats i d'actes, deu ésser una lluita noble d'ideals, tots amb la base ferma de la més ferma catalanitat, car és Catalunya la que ha de dictar-se les propies lleis, i, en conseqüència, el principi vital, portat al cor i als llavis, deu ésser l'amor més pur a la terra catalana, impregnat de la llibertat que irràdia l'Estatut.

Amb la consciència d'unes normes serenes, reflexives i sinceres, la propaganda deu reflectir-se en una harmònica dispersió de les diferents ideologies que propugnen per a lograr una representació parlamentària, però imposant-se mútuament el respecte inherent a tots els programes i homes que responguin a una convicció, per distanciada que sigui de la nostra, mentres no encubreixi un materialisme eixorc o unes ambicions personals, d'ostentació o de lucre.

Que tothom que pugui a la tribuna pública, senti l'emoció de què el poble és la carn virginal d'una nova Catalunya, que pot plasmar-se en fervors noves i en noves orientacions definitives; que de la impregnació de la idea política sobre la carn i ànima del nostre po-

ble, n'ha de nàixer aquest Parlament que té per missió estructurar una nacionalitat més dintre d'Europa, i no pas amb elements primaris medievals, sinó amb les complicades suptilitats i refinaments biològics del nostre segle, per a deixar-lo degudament afermat en el seu basament nacionalista, envers la germanor amb els pobles més lliures, més progressius i més conscients.

I la mateixa disposició de noble civilitat deuria trobar-se en el nostre poble, en acudir a les reunions electorals per escoltar la veu dels dirigents. Que acudís, no pas sota el concepte vulgaríssim de passar l'estona, o de comparar la verbosidad i el gest d'uns candidats amb altres, o d'aforar la concurrència, sinó disposat a recullir-hi les idees predominants, la ideologia bàsica dels diferents partits, les possibilitats i la justícia de realitzacions i d'èxits dels programes exposats. I un cop meditat el que s'hi hagi dit, treta ja l'oriflamma del període bell o la frase treballada, en repòs l'esperit de la màgia de la paraula humana, quan és versada pels privilegiats en l'art sumptuosíssim de l'eloqüència política, isolada les idees-mares que basamenten tot parlament i tot programa, de l'exteriorització de la veu i de les seves inflexions, aleshores fer la comparança entre tot el sentit o l'escoltat, dirimir dintre seu uns arguments en front dels altres, i, finalment, com a resultat d'un exàmen de consciència, com un veredicta inapel·lable, escollir la papereta per a dur-la dintre l'urna, amb la seguretat de què aquell vot enclou la seva voluntat precisa, la màxima dignitat, i el suprem anhel de crear una Catalunya que s'acosti a la seva realitat, a la Catalunya somniada.

Amb aquestes premisses, l'elecció popular deuria consagrar la nostra candidatura. Cap partit com el d'Esquerra Catalana, enclou més nobles ideals. Nascut per Catalunya i per la República, proclamà victoriosament, abans que ningú, el règim republicà vigent a Espanya,

SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES

GIRONA

28 d'octubre 1932

15 C.T.C.

ACCIO CIUTADANA

28 d'octubre 1932

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75

Surt els divendres

DELEGACIONS COMARCALS

OLOT
Màrtirs de Jaca, 9

RIFOLL
Trinitat, 6-2.º

GIRONA
Carme, 13

PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3

PUIGCERDA
Centre Republicà

STA. COLOMA
Clavé, 23

El text del decret de Convocatoria d'Eleccions per a la Constitució del Parlament Català.

Amb el pensament posat en els destins de Catalunya, el Govern Provisional de la Generalitat sent arribada l'hora solemne de cridar-vos a constituir el seu Parlament.

Hora solemne, que no hauria de passar desapercebuda per ningú i que per a tots hauria d'ésser record del nostre passat gloriós i bell auguri del nostre esdevenidor.

Les antigues Corts Catalanes foren de les primeres d'Europa en dictar lleis que n'han perpetuat la memòria. No és un Parlament nou, doncs que es constitueix; no es tracta d'un poble que neix a la Història, sinó d'un que hi reneix i que, gràcies a la fidelitat que serà sempre el seu esperit i gràcies a la comprensió de la República, recobra les seves llibertats i el govern de si mateix. Esperit que tornarà a aportar, en col·laboració amb els altres pobles d'Espanya, a tots els pobles del món, renovant-se avui per la voluntat de fer prevaler els principis polítics i socials de la revolució, que si féu la República possible a Espanya, a Catalunya li ha obert el camí de les seves llibertats.

Catalans, de vosaltres depenen les possibilitats del camí que se us obre. De vosaltres depèn que el Parlament i el Govern que aquest elegeixi, sigui un o sigui un altre. De vosaltres depèn l'esperit que hagi d'informar la Constitució i les lleis que es dictin a Catalunya.

Una sola cosa demanem i esperem de tots els ciutadans i de tots els partits, en nom de Catalunya: Que uns i altres vagin al sufragi amb una noblesa, amb una altura de mires i amb uns procediments dignes del moment històric i de responsabilitat que viu el nostre poble. Així mateix ho demanem a tots aquells que, tot i no ésser catalans, viuen a Catalunya i comparteixen amb nosaltres uns mateixos ideals de llibertat i de justícia.

Que el primer Parlament de la Catalunya autònoma sigui fruit de consciència i no d'engany, de voluntat i no de coacció, d'afirmació d'idearis i no de passions personals que ens

empetirien a tots i que no hi manquin aquells matisos que el poble vulgui que hi siguin representats.

Que la passió dels diversos idearis que ben aviat agitaran el poble s'inspiri en les més altes raons del seny i de la noblesa. Que el Parlament que anem a constituir sigui la manifestació sobirana de la voluntat de Catalunya.

Amb aquest esperit, i d'acord amb el Consell, decreto:

Article primer.— El Parlament de Catalunya es reunirà per ordenar el funcionament dels organismes de Govern de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Ciutadella de Barcelona, el dia 6 de desembre vinent.

La Junta preparatòria de diputats electes es celebrarà el dia 5 de desembre, a les quatre de la tarda.

Article segon.— El Parlament estarà investit del més ampli poder constituent i legislatiu dintre de la competència que li assenyalen l'Estatut de Catalunya i la Constitució de la República.

Davant d'ell i així que estigui constituït, resignaran els seus poders l'actual President i el Consell de la Generalitat, els quals prèviament donaran compte de la seva gestió anterior.

Després de la resignació de poders, el Parlament procedirà a l'elecció del President de la Generalitat.

Article tercer.— D'acord amb el Govern de la República, les eleccions es celebraran a tot Catalunya el dia 20 de novembre vinent.

La seva celebració estarà regulada pel Decret del Govern Provisional de la República del 8 de maig de 1931, per les disposicions aclaratòries posteriors, per la llei electoral de 1907 i els paràgrafs segon i tercer de l'article únic de les disposicions transitòries de l'Estatut.

Per aquesta Presidència, i a proposta del Departament de Governació, es dictaran les disposicions adients a l'execució del present Decret.

Barcelona, 25 d'octubre de 1932.

FRANCESC MACIA

Electoral

Tots els sectors polítics de Catalunya intensifiquen les tasques d'organització per a la propera lluita electoral que ha de marcar el sentit general de la política nostra a través del primer Parlament republicà. Alguns partits han fet públiques les candidatures. Esquerra Republicana, la que va proclamar la República el 14 d'abril l'any passat i que enguany ha portat l'Estatut de les llibertats a Catalunya, donarà els noms dels candidats per Barcelona aquesta nit.

Les comarques de Girona, fortament aplegades en la Federació, han designat els ciutadans i correligionaris següents:

Antoni Xirau, advocat.

Joan Casanovas, advocat.

Josep Irla, industrial.

Josep Fàbregas, obrer.

Laureà Dalmau, metge.

Francesc Arnao, propietari.

Pere Cerezo, petit mercantill.

Joan Bancells, comerciant.

Pere Blasi, mestre.

A. Dot, comptable.

Xavier Casademunt, mestre.

Estem segurs que aquesta candidatura, gironina de soca arrel, sabrà recollir i defensar amb el braó que calgui, tots els interessos sans dels pobles gironins i sobre tot el sentit fonament humà, esquerrista i constructiu que deriva de l'imperatiu revolucionari.

i ha portat, per Catalunya, un Estatut de llibertats. Compost de gent políticament jove, té les audàcies pròpies de la joventut, controlades per personalitats de màxima experiència i d'un gran sentit de responsabilitat: els inicis de la seva actuació foren desseguida consagrats per victòries esclatants, i la seva projecció per al futur, fa preveure dies de gloriós esplendor per la nostra Catalunya i pels nostres ideals.

Donem, doncs, totes les facilitats de discerniment i de crítica, per tal que el poble esculleixi sincerament i lliurement els seus representants; després de compulsar doctrines i teories polítiques, aquest impuls imponderable del sentit directiu dels pobles, que és, en definitiva, qui senyala la norma del progrés, el farà convergir a la victòria del nostre partit, consagrant-lo per a la transcendental missió d'estructurar la nova Catalunya.

Aspectes de la Llei de Congregacions Religioses. - L'Ensenyament.

D'acord amb l'article 26 i 27 de la Constitució vigent, el Govern de la República espanyola ha aprovat el projecte de llei que ha de regular la vida i les activitats de les comunitats religioses. Aquesta llei que hauran de discutir les Corts i que, com digué el Sr. Azaña a Santander, "mourà molta fressa", ha estat ja durament criticada pels elements que en el nostre país i dins de la política, acostumem anomenar de dreta, malgrat que, molt sovint, l'actuació llur resti al marge de tot sentit polític, i, per tant, fora de tota classificació.

L'aspecte més important i també el més impugnat de l'esmentat projecte de llei, és aquell que, d'una manera clara i concreta, es refereix a la prohibició per part de les ordres religioses, d'exercir l'ensenyament. Contra aquesta mesura defensiva que vol prendre la República, s'han alçat les veus de tota la faramalla clerical.

Una de les raons més insistentment al·ludides per aquesta gent, és, amb altres, la de la suprema llibertat que, segons ells, han de tenir els pares per a escollir, a llur desig, la classe d'ensenyament per a llurs fills. La insistència amb què és esgrimit aquest argument no vol dir que sigui d'una contundència incontestable. Examinant-lo sota la llum de la lògica més estricta, hom pot adonar-se de la seva puerilitat, sense atenuants.

Admetent, en la vida d'una nació, la

suprema autoritat de l'Estat, autèntica encarnació del poble, cosa evident, no creiem que sigui penós de comprendre que totes les activitats que afectin directament la nació, han d'ésser ateses i examinades per ell, car per això és poder, que vol dir ordre. L'activitat que representa la funció de l'ensenyament cau, doncs, plenament dintre l'organització estatal, ja que aquella és la forja d'on han de sortir les futures capacitats mentores de la nació.

La funció de l'ensenyament ha de restar sempre al marge i per damunt de tota concepció partidista. L'ensenyament és quelcom més i significa quelcom més que els sectarismes de dreta i d'esquerra. La seva valor és universal i ha de tenir una vastitud i una altesa de mires superior a tota altra cosa. Voler limitar l'ensenyament amb fanatismes, serà sempre nociu a l'obra de la cultura. L'Estat, doncs, ha de vetllar per a què la puresa d'aquesta funció no sigui maculada per res ni per ningú. Ha de vetllar per a que la cultura i la intel·ligència no siguin patrimoni exclusiu de classe, sinó que, al contrari, puguin arribar a totes les mentalitats sanes, sense prejudicis ni trabes de cap mena.

Es evident, doncs, que funció tan transcendental com és ara l'ensenyament, l'Estat no pot deixar-la impunement en mans i a caprici dels pares.

Ara bé; si el pare d'un infant és catòlic,

pot, si li plau, menar-lo pels viarans de la seva religió, cosa que no té res a veure amb l'ensenyament i que, fins ara, no l'ha pas privat la República. Pot ésser un complement extra-pedagògic. Aquest pare, però, no pot exigir a l'Estat que es desposseixi de la seva funció rectora i permeti l'establiment de focus d'ensenyances sectàries. De la mateixa manera que un pare que combregui amb la idea comunista, pot inculcar al seu fill aquesta idea, però no pot obligar l'Estat a establir escoles d'aquesta tendència social. Per aquest camí s'arribaria a la més gran confusió d'idees i àdhuc de procediments que esterilitzaria l'obra de la cultura.

La República no atropella, doncs, el dret de ningú, car en l'esfera íntima, hom pot inculcar als infants llurs, una determinada religió o tendència social. Però, les ordres religioses estan incapacitades per a exercir l'ensenyament, no pas per defecte intel·lectual de llurs membres, sinó per la limitació que suposa, en l'ordre de les idees, l'exercir i la propaganda d'una determinada religió.

En una democràcia organitzada, el suposat dret dels pares a escollir la classe d'ensenyament per a llurs fills, no pot existir. La llei sobre congregacions i associacions religioses, ve a restablir la jerarquia de l'Estat en aquesta matèria. Amb la laïcització de l'escola, la República aconsegueix un altre dels seus postulats.

M. BARRERA BONET

Sta. Coloma de Farnés, octubre 1932.

Finances

Impressió borsàtil de la setmana

Mala maror hi ha en les Borses nacionals i estrangeres, tanta, que alguns valors han batut el record de baixa des que s'inicià la devallada esfereïdora començada el juny de 1928. Causes? Es difícil prejutjar. Tant a Espanya com a l'estranger han passat, i passen, fets transcendents des de l'any esmentat. Fets convertits en crisis, que es venen succeint per dècades. A Espanya perdura encara l'etapa revolucionària i és costós arribar a una situació estable. A l'estranger no estan millor que nosaltres. A part del problema paorós dels sense feina, veiem crisis ministerials a Txecoslovàquia i a Bèlgica; lluites electorals als Estats Units i Alemanya, misèria als països balcànics i centre europeus, guerra en algunes de les Repúbliques sud-americanes, dificultats de govern a Mèxic lluites internes en nacions de l'Assia. A què seguir?

Si ajuntem a tot aquest desgavell la baixa persistent de les primeres matèries com el cotó, blat, cafè, coure, plom i la poca producció de la que serveix per a l'intercanvi, l'or, veurem que no es pot ésser del tot optimista.

El motiu de la crisi mundial, no és, al meu entendre, la sobreproducció, sinó la desproporció entre la producció or i el cost de la producció de les matèries primes, però no és aquest el lloc apropiat ni per a l'espai disponible, ni per al caràcter del setmanari, per a desenrotllar aquest tema.

Malgrat, en el firmament mundial econòmic, abarrotat de núvols de tempesta, s'albira un trosset de blau. ¡Aquests filons d'or de 70 kilòmetres d'extensió descobert a Johannesburg, i en el riu Karra-ran de Otago central!

Expressament hem deixat sense comparació la pesseta en les dues darreres setmanes per la seva poca variació. Atenent als canvis últimament esmentats, sols ha variat en sentit ventatjós en el que fa referència a lliures que de 42'35, últim canvi, es fan a 40'90, els francs suïços de 236'50 a 206'20 i els dòllars a 12'20 de 12'25. La diferència més notable a càrrec de la lliura esterlina, motivada per la intensitat en l'oferta de dita moneda en els cercles internacionals. El preu de l'or a 234 %.

En el rotllo d'accions a terme ha dominat per complet la impressió pessimista.

Els Nords i Alacants han arribat a canvis extrems. Els primers finalitzen a 38'90 i els segons a 31'80, el que significa una pèrdua de 5'30 % i 1'40 % respectivament. Sumament maltractats els Explosius, Mines Rif, Aigües, Gas E., Chades i Fords. Els altres, per operar-se amb menys intensitat, la pèrdua no ha estat tan considerable.

En el mercat al comptat, l'Interior 4 % continua ferm i fins millora en les seves

sèries A i B, que queden a 64'50 %. L'Exterior 4 % més fluix a 80'25 %, i l'Amortitzable en general més entonat en totes les seves variants.

Abundància de paper en Ajuntaments de Barcelona, salvant-se els Bancs de la Reforma 4 1/2, que queden a millor canvi, a 63'50, i ben disposats els de Badalona, Màlaga, Sevilla i València. No varien llur posició les Obligacions Provincials 6 %.

Cal consignar la reculada en Cèdules del Banc de Crèdit Local. Les del 5 % interprovincials queden amb paper a 70 %, les de 5 1/2 a 63'50, i les del 6 % a 72. El bons del mateix Banc, a 86'50 %.

Amb f. c. Nords i Alacants, també és de notar la seva fluixetat. Als canvis actuals no existeix cap sèrie que no redituï més d'un 6 % anyal, i potser la millor de totes és la 1.ª hip. dels Alacants, si tenim en compte l'aproximitat de l'amortització.

No queden millor situats els demés valors ferroviaris cotitzats en aquest rotlló.

En el sector d'industrials, la tendència

és més estable, i les operacions se concerten en un ambient de tranquil·litat a excepció feta de les Cooperatives de Fluid Elèctric, on la passió fa fluctuar els canvis amb fortes devallades, seguides d'oportunes reposicions. Durant la setmana que comentem, de 50 % baixen a 45, per a quedar en la sessió del dilluns dia 24, a 48 i 49 %. Guanyen terreny les Forces Motrius que de 60 passen a 62, restant demanades. Ha causat bona impressió l'avis de pagament d'un cupó endarrerit d'Aigües d'Huelva.

A proposta del Ministre de Finances, ha estat rebaixat el tipus de descompte de paper comercial en el Banc d'Espanya, que de 6 1/2 % serà de 6 %.

En les Borses internacionals segueixen els canvis febles, sobressortint en aquest sentit la Borsa de París, que ha estat la més dominada pel pessimisme.

Borsa de París, en forta baixa: Accions Riotinto a 1150 (-200), Loire et Centre a 330 (-20), Société Générale a 1898 (-101) Kuhlmann a 430 (-15), Royal Dutch a 13750 (-1300).

Borsa de Londres, variable: Brasil em. 1927 de 37'25 a 35'25. Primitiva Gas de 13'50 a 13; per contra, pugen Brazilian Traction de 11'87 a 11'93, Oblig. Barcelona Traction de 34'50 a 36'50.

Borsa de Milà, feble; Accions Rubattino de 162 a 137, Snia de 142'75 a 135'50, Terni de 164'50 a 149, Montecatini de 109'25 a 105'25, Pirelli de 596'50 a 587, Italcable de 59'25 a 57'50.

Borsa de Bruselles, fluixa; Banque de Bruxelles a 565 (-15), Katanga a 23500 (-812), Sofina 10.800 (-200), Chade a 5900 (-200), Angleur Athus a 325 (-25), Sidro a 384 (-21).

Borsa de Nova York, lleugerament baixista; American Telegraph de 103 a 102, Anaconda de 9 7/8 a 9 1/8, Baltimore de 12 a 11 1/4, Canadian Pacific de 13 7/8 a 13 5/8, Elèctric Bond de 24 1/4 a 23 1/4, General Motors de 13'50 a 12 3/8, Pennsylvania Railway de 14'50 a 14 1/8, Royal Dutch de 19 1/4 a 17 3/4, United States Sted de 36 1/8 a 35 3/4 i Woolworth de 36 1/8 a 36 1/4.

PERTINAX

Pressupost de renovació

Van a discutir les Constituents els segons pressupostos generals de la República. Es un moment de transcendència per a la seva vida, puix que seria ben precària si no fos suportada per una hisenda sòlidament assentada i concordant amb els principis de renovació político-social establerts per les Corts.

El primer pas per a una efectiva renovació d'Espanya, fou donat, amb èxit ben falaguer, pel primer pressupost de la República, que liquidà el seguit de disbauxes que caracteritzà l'administració monàrquica, d'aquesta administració que esmerçà criminalment milers de milions al Marroc, que llançà estúpidament l'or de l'Estat per a mantenir una ficció en el canvi, que entregà a monopolis alguns dels més sanejats ingressos, i que emprengué esbojardament una quantitat d'obres fora de les possibilitats de l'Estat, amb el sol daler d'un impúdic proselitisme sense que per res hi comptessin les vertaderes necessitats d'Espanya.

No hi havia fre per a la força viva adquirida. Bé prou ho intentaren els dos darrers governs monàrquics, però no pogueren trobar la forma —no podien trobar-la perquè el mal radicava en el règim— de resoldre sense un daltabaix l'embolic de despeses sense solta, de pressupostos extraordinaris i de caixes especials. Però, arriba la República, i—sigui dit en sa major lloança— en el seu primer pressupost liquida la disbauxa monàrquica amb menys de 200 milions de dèficit, inferior al pro-

mig dels dèficits dels pressupostos de quinze anys ençà.

Després del de liquidació, el Ministre d'Hisenda, el nostre don Jaume Carner, ofereix a la República el pressupost de reconstitució que necessita. En un any i mig s'ha assolit el màxim de recaptacions i un auster control de les despeses; les finances espanyoles es desenvolupen amb claredat i pels propis mitjans; el canvi de la moneda, signe del crèdit exterior, perd la seva inestabilitat i assoleix una fermesa a prova de pànics en lliures i en dòllars. La hisenda espanyola és, doncs, ferma. Es arribada l'hora d'endegar definitivament la reconstitució d'Espanya.

Els pressupostos presentats a les Corts, venen a satisfer les necessitats d'aquest moment. Uns pressupostos clars, sincers com fa temps que no coneixiem, i que precisen els camins que menen a la vida millor que anhela la República: augments en Obres Públiques; augments en Instrucció; inici de l'impost sobre la renda. Augments en Obres Públiques, que vol dir atendre a la disminució de l'actual crisi de treball bo i establint poderosos mitjans creadors de riquesa. Augments en Instrucció, això és, voluntat decidida que la formació espiritual de tots els ciutadans de demà sigui la primera de les preocupacions de la República. Implantació de l'impost sobre la renda, que significa la iniciació d'un règim tributari més just que l'actual i d'una importància social grandíssima.

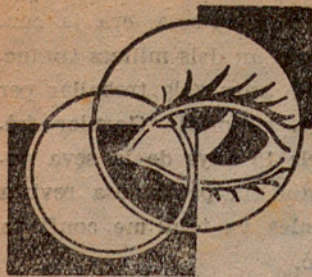
I al costat d'això, els 400 milions per a

noves escoles, els 300 milions per al foment de les explotacions hidràuliques, i la tendència a la reducció de les altres despeses. I no cal apuntar com a dada contradictòria l'augment per a material de guerra. Caldria en tot cas plantejar l'oportunitat de la supressió total de l'exèrcit; però, d'ésser mantingut, enc que sigui amb la màxima reducció, cal dotar-lo d'eficiència i, per tant, de material, d'aquest material que manca a l'exèrcit malgrat haver gastat la monarquia en Guerra, durant anys i anys, fins el 18 % de la totalitat dels pressupostos.

Totes aquestes belles qualitats dels pressupostos en projecte s'esfumarien si no poguessin esdevenir realitats per no encaixar en les actuals possibilitats econòmiques d'Espanya. D'aquí el gran encert de Carner en la mesura. Com ell digué, arriben al màxim de les possibilitats del moment; però, no el depassen. No són tímids ni audaços. Sols poden qualificar-los d'audaços els qui enyoren els privilegis de casta de la monarquia anarquitzant, i qui els tílli de tímids faria perillar la liquidació de les disbauxes monàrquiques o portaria al fracàs l'impost sobre la renda, impost que no podria arrelar si hagués de significar un augment considerable dels tributs o una modificació sobtada i total del sistema tributari.

Instrucció, obres públiques, tributació més justa, són les tres directrius essencials dels pressupostos en projecte. Elles són una ferma més del camí gloriós que té assenyalat la República.

JOSEP M.ª DALMAU CASADEMONT

ESPIELL

Diuen que el Sr. Cambó, malgrat les noves esperances sobre la seva salut, en particular la veu, està completament afònic i l' serà impossible prendre part en la propera campanya electoral. Els seus afins estan desesperats, tant, que ja parlen de fer impressionar discs fonogràfics per a que no falti la seva veu en tots els mitjans polítics que emprengui la "Lliga".

Retallem d'un periòdic:

"Preguntat el senyor Companys sobre la seva opinió referent al manifest de diverses personalitats adherint-se a l'Esquerra, ha dit.

—En tinc una satisfacció extraordinària. No cal citar noms perquè tots ells són honorables i destacats, però n'hi ha d'un prestigi selecte.

Catalunya necessitava del seu concurs, i ells han tingut la generosa i patriòtica visió del seu deure. Cal que s'apleguin a l'Esquerra tots els elements veritablement liberals, demòcrates i catalanistes, per tal de fer una força eficaç, solvent, capacitada i popular, que esvaeixi tota possibilitat propera i futura de predomini de les dretes."

L'Esquerra Republicana posa a la picota als seus afiliats que fan del càrrec un medi de viure.

La Lliga Regionalista, quan li succeix un cas semblant, procura arranjar-ho a sota veu, perquè no trascendeixi al públic.

Els periòdics lliguers d'aquestes comarques ens volen concèncer que el Sr. Estelric és un "trunfo" amb tot. Suara en la qüestió surera sembla que ell tingui una solució definitiva, que naturalment es reserva.

Però en parlar d'aquestes qüestions, es descuiden els gasetillers de dir que la Lliga Regionalista ampara a organismes tan nefasts per l'indústria surera com el Foment del Treball Nacional i a un gran nombre de propietaris que el que els interessa és rebaixar les dretes de sortida del guro i millor encara, aterrar les poques suredes que queden.

En Mateu, el del ferro i del castell de Perelada, ahir adulador monàrquic, i sempre lliguer entusiasta, ha donat 500.000 pessetes per despeses electorals.

Es d'aquesta manera com els grans potentats de la Lliga se senten generosos.

Quant els obrers de les seves fàbriques demanen justícia o un augment de sou, en lloc d'atendre'ls solliciten el concurs del Sometent i Guàrdia Civil, o enyoren per fer-los callar, els procediments inhumans d'en Martínez Anido.

Entre els joves de la Lliga, hi ha una certa rivalitat contra en Tomàs. Tots ells, veuen amb neguit com ha esdevingut l'home de confiança de "Don Agustín".

Dies passats i amb motiu d'una anada als encants de Barcelona, per comprar mobles pel nou local del Centre, En Tomàs, acompanyà el Sr. Riera. Pels que no ho sàpiguen, en Tomàs també entèn en ferro vell.

Després de dinar, "Don Agustín" acompanyat sempre d'en Tomàs, anà a casa d'en Ventosa. El regidor gironí, no s'hi veia de content. Poder anar a veure i a parlar amb un cap tan gros, sols és patrimoni dels favorecuts dels deus! No obstant, semblant sort no li fou permesa. Quan entraren a casa de l'ex-ministre, el seu mentor s'escabullí i en Tomàs tingué que quedar-se en el corredor.

Després d'una llarga espera, sortí el Sr. Riera acompanyat d'un "lacayo". En arribar al carrer, novament el Dr. Riera, invità el noi Tomàs que l'acompanyés a casa d'en Cambó. El nostre simpàtic amic allegà una feina precisa i deixà al Sr. Riera que hi anés sol.

Aquesta aventura és explicada amb satisfacció per Tomàs Sobrequés, Bonmatí, Batalla, Xifra Riera..., que veuen amb recança com s'enfila el seu company.

La Candidatura de la Lliga, sembla una junta d'un Club Nàutic amb pretensions de "Real". No hi manquen elements de sang blava, comodoro, matalot i fins un gos mascota que, naturalment, és el que porta la cua.

La semblança amb un club nàutic, ens fa pensar seriament que tindrà que anar a l'aigua.

Per donar força a la seva candidatura, la "Lliga" necessita recórrer a gent de fora les nostres comarques. Per lo vist els d'aquí, actuaran de comparses. Ara, com que la funció serà curta, no caldrà que cantin gaire.

El Comissari Sr. Irla, va presentar dies enrera al Consell de la Generalitat un in-

teressant projecte encaminat a tallar de cop l'abús d'uns quants senyors que han pres les nostres platges i boscos dels Pirineus com a cosa seva, tancant el seu accés que és patrimoni de tothom.

Per la premsa ens enterem que el conseller d'obres públiques Sr. Lluhi, ha fet unes gestions prop del Ministre d'Obres Públiques i ha pres algunes mesures correctives.

Ens complau fer-ho constar i felicitar l'amic Irla, coneixedor com el que més, de semblants malifetes.

Estelric en el seu llibre "Catalanismo y reforma hispánica" exalta la llibertat del pensament i de la consciència. Que hi diuen amb això els ortodoxes del "Diari de Girona" i companys màrtirs?

"Diari de Girona" ve realitzant per mitjà del seu redactor municipal, en mires a la propera campanya electoral una altra de desconsideració intolerant vora el venerable Don Francesc Macià, que està pel seus propis mèrits molt per sobre del caudal d'immundícies que puguin dir tots tots els "arroyos" i rierols haguts i per haver.

Pompeu Fabra, el cisellador de la nostra llengua, l'estructurador de la nostra parla com a instrument apte per a totes les inquietuds espirituals, ha estat nomenat catedràtic de Llengua i Literatura catalanes a la Universitat de Barcelona.

Ha estat necessari que, per la República, Catalunya hagi pogut assolir les seves llibertats, per a que la nostra Universitat s'hagi honorat amb el concurs de una de les més grans valors catalanes contemporànies.

Mestre Fabra, els gironins, que ultra és ser ben catalans, no oblidem el vostre entusiasme per les anguilles del Ter i per les formosors de les nostres Gironès i La Selva, us felicitem i ens felicitem pel vostre nomenament.

Es evident que els dos dirigents de la Lliga, en Cambó i en Ventosa, no s'entenen. Mentre en Ventosa donava conferències arreu d'Espanya propugnant per la constitució d'un partit nacional de dretes, en Cambó afirmava, no fa molt, que en el cas de què Catalunya assolís la plena autonomia, la política catalana havia d'estructurar-se a base de partits exclusivament catalans, l'organització dels quals quedés limitada a Catalunya i a Catalunya acabessin les jerarquies i radiquessin les direccions supremes de les mateixes. Més cap ací en Ventosa, en la seva última conferència "no radiada", fa un elogi de la Lliga i diu que és arribat el seu moment i constitueix la màxima actualitat, i en Cambó, segons "El Liberal", propugna per la creació d'un nou partit polític que substitueixi a la Lliga. Si ells no s'entenen...

Del republicanisme romàntic a la seva triomfal instauració

Una conversa amb el senyor Artur Vinardell Roig

Artur Vinardell. Vuitanta anys!; una barba florida, venerable, emmarca en un aire de noble serenitat la seva figura, plena de fortitud malgrat els anys de continus trasbals i de contínues activitats. "La vejez serena", com digué un àgil publicista en saludar el seu retorn a la Girona silenciosa, que li oferia els seus carrers centenaris plens de quietud i de remembrances íntimes; la vellesa plàcida, sense espurnes de desfalleça, que contempla amb avidesa els esdeveniments del dia i vibra conjuntament amb totes les noves inquietuds espirituals.

Artur Vinardell té ara tot el seu amor posat a la Biblioteca Municipal, que s'instal·là — per fi! — a la nostra ciutat mercès a la seva altruista donació, i de la que és, en l'actualitat el Conservador. La Biblioteca es veu sempre envaïda de lectors, de tal manera que la seva cabuda és ja insuficient. El Sr. Vinardell constata joïós l'èxit obtingut i espera que l'Ajuntament gironí prengui les mesures adients per a acreixentar-lo.

En aquest moment solemnia i agitatíssim en què Catalunya reprèn la seva ruta històrica, i en què el règim republicà s'apareix del tot afermat i estabilitzat, hem cregut més interessant que mai per als nostres lectors que el Sr. Vinardell ens evocés aquells llunyans temps del republicanisme vuitcentista, en els quals ell actuà com a senyalat protagonista, i ens exposés la seva opinió sobre els aconteixements que s'esdevenen en l'actualitat.

—D'aquella època vuitcentista, que en podríem dir romàntica del republicanisme, en conservo els més bells records de ma vida.

Al costat del meu pare, gran republicà, vaig iniciar-me des de molt jove, en la propaganda dels nostres comuns ideals. Dels 17 als 20 anys havia ja fundat a Girona dos periòdics republicans: "El Propagandista" y "La Provincia". Me n'anava amb ell a predicar pels pobles: a Llagostera, a Cassà de la Selva, etc. Com un record ben original i vivíssim, tinc present una vegada que vaig anar a una manifestació republicana a Tortellà amb el president del comitè federal de Girona, l'apotecari Jubert, avi dels actuals metges, el qual, pel camí, va dir-me que jo devia reemplaçar l'eximí orador Eugeni Litran, que llavors figurava entre els millors i més eloqüents propagandistes republicans de Catalunya. No puc explicar-vos la por que vaig tenir quan el senyor Jubert em féu aquella revelació. Vaig passar una nit

d'angoixa i d'insomni. Però sembla que no vaig fer cap paper desairat amb la meua predicació de l'endemà, puix recordo que el prestigiós cabdill republicà de Tortellà Sebastià Estartús, va escriure al meu pare, felicitant-lo per l'èxit que jo havia obtingut en aquella per mi memorable jornada. Perdoneu-me aquests detalls, que poden semblar-vos un poc puerils.

Pel demés, tots els vells de Girona no deixaran de recordar la meua tasca com a periodista en aquesta capital. Fundador i director de "El Demócrata", òrgan llavors, a la província, del partit possibilista, el capítol del qual era el gran orador Emili Castelar, són moltes i molt greus les lluites que vaig sostenir amb els elements i periòdics reaccionaris de la ciutat, des de l'any 1880 al març de 1887. Durant aquest temps, vaig sofrir una dotzena de processos, dels quals sempre vaig sortir indemne de pena. Això no podien suportar-ho els meus implacables adversaris. El meu periòdic els feia nosa. I en un tretzè procés (l'any 1887), del qual també vaig ésser absolt a l'Audiència de Girona, obtingueren d'un dels magistrats el vot en contra d'aquest veredict, la qual cosa va obligar a què la causa anés al Tribunal Suprem i allí, per miserables suggerències d'un antic cacic de la nostra província que jo havia combatut, vaig ésser condemnat a 8 anys i 1 dia de presó correccional, malgrat la brillant defensa que féu per mi l'insigne demòcrata i professor de la Universitat de Madrid, Miquel Morayta.

Al meu retorn de Madrid, on havia assistit a la vista del meu abominable procés, vaig esperar fins a mitjans de març l'indult que m'havia fet preveure i quasi assegurat el Sr. Castelar, gran amic d'En Sagasta, president del Govern. L'indult, però, no va venir; i en assabentar-me jo indirectament pel secretari d'aquesta Audiència de què l'ordre executiva havia arribat a Girona, vaig combinar i realitzar a la matinada de l'endemà la meua fugida a França, a Toulouse primerament i més endavant a París, deixant a la meua muller i fills en la més gran aflicció i penúria.

—Algunes paraules de la vostra vida a la capital francesa durant quaranta anys...

—Als tres mesos d'ésser a París, on vaig trobar per atzar una modesta ocupació de 5 fr. diaris, no poguent resistir l'absència dels meus, vaig tenir l'audàcia d'enviar-los a buscar per a què compartissin amb mi la meua sort. Allò em serví, tanmateix, d'agulló per a trucar a noves portes, i al poc temps, gràcies al gran coneixement que

tenia de la llengua francesa, era ja considerat a París com un dels millors traductors. Durant molts anys vaig treballar per la reputada casa editorial "Garnier frères"; i durant els 15 anys de la seva publicació castellana, la prestigiosa revista "Semaine médicale" va tenir-me confiada la seva traducció.

De la meua intensitat de treball a París, poden respondre la fundació del primitiu Centre Català i del seu portantveu "Catalunya-París", la meua col·laboració assídua al diari parisenc "L'Action", a "La Publicitat", de Barcelona i a "El Autonomista", de Girona; la fundació del Centre de publicitat latino-americana que amb les meves cròniques i la col·laboració d'escriptors tan importants com els doctors Lombroso, d'Itàlia, i Cabanès, de França, donava l'abast a un centenar de periòdics d'Espanya i de tota l'Amèrica llatina, compresos Portugal i Brasil; això sense comptar les diverses Conferències que vaig donar a la capital de França, dues d'elles a la Sorbona, per a donar a conèixer l'estat de cultura del nostre país, tan malmenat i bescantat en aquella època per la immensa majoria dels francesos.

Els 40 anys que he passat a París foren per mi d'una activitat extraordinària. Ademés dels nombrosos treballs que em feien viure, no dec ni puc oblidar la meua actuació política durant aquell temps.

També reemplaçant el comandant Prieto, vaig ésser durant una temporada secretari de l'il·lustre exilat republicà Ruiz Zorrilla, i més endavant, veient la inèrcia i el decaïment dels nostres correlligionaris a Espanya, vaig fundar i presidir a París un comitè d'acció republicana per ajudar als treballs de conspiració revolucionària. Per tal de fer-los més senyalats i evidents, vaig fundar també llavors el periòdic bilingüe "En avant quand même", en el qual comptava com a col·laborador al malaguanyat ex-ministre de la República de 1873 i gran amic meu Nicolau Estévez. Fou llavors quan el Sr. Lerroux, despitat per l'article que hi vaig publicar amb el propi títol d'un de seu, tristament cèlebre, "El alma en los labios" defensant els militars que van cometre el saqueig de les redaccions del "Cucut" i de "La Veu de Catalunya", va qualificar-nos, a nosaltres del comitè republicà de París, de "caballeros particulars" des de les columnes de "La Publicitat". Com gosava el Sr. Lerroux tractar així l'home que venia lluitant i sacrificant-se per la República des de molt de temps abans que ell hagués nascut a la vida pública? Em va fer riure molt l'altre dia quan vaig llegir unes declaracions seves, plenes de vanitat ridícula, en què feia constar "que portava 50 anys consagrats a la vida republicana" i que la seva superioritat sobre d'altres, es fundava en l'orgull "d'haver-se sacrificat més que ningú

i d'haver sofert més que ningú per a portar, conservar i defensar la República". L'ambició i la vanitat han cegat sempre al Sr. Lerroux i, si no s'esmena, això el portarà al precipici: quos Deus vult perdere prius dementat. I jo, malgrat tot, no deixaré de deplorar-ho, perquè no desconec les qualitats de talent i de caràcter d'aquest home, dissortadament mal aplicades.

—Quina emoció, a la fi, en retornar a la Girona amical i aconhortadora després de tants i tants anys d'absència!...

—Del meu desitjat retorn a la pàtria amada, què podria dir? Que fou per mi, després de 40 anys d'exili, la satisfacció més completa de la meua vida. Girona m'acollí de nou carinyosa, i jo vaig correspondre-li fent-li donació de tot el que constituïa el meu patrimoni intel·lectual i la meua sola riquesa: els meus llibres acumulats un a un i les obres d'art que havia anat adquirint a París a mesura que el producte dels meus treballs ho permetia, és a dir, el que és avui la Biblioteca-Museu Municipal de Girona. Que se'm permeti callar en quant a l'èxit sorollós que està obtenint aquesta Biblioteca des de la seva inauguració, ara totjust un any. Els lectors s'hi multipliquen cada dia amb més afany, fins al punt de no haver-hi prou seients per a enquibir-los. Jo crec que prompte, donades les noves adquisicions de llibres patrocinades per l'Ajuntament, serà necessari engrandir el local, allargant la planta baixa o aixecant un pis per a noves sales i—per què no?—per a habitació del Conservador, natural i immediat custodi de la Biblioteca.

—I ara, Sr. Vinardell, podria donar-nos una impressió personal sobre la instauració de la República i l'actuació que ve portant a terme?

—No cal fer constar la meua satisfacció en veure realitzats els meus ideals de tota la vida, pels quals havia lluitat amb veritable passió des de la meua adolescència. La República actual tal volta no té el nombre d'homes que ennobliren amb llur nom i amb llur honradesa la malaurada de 1873, la caiguda de la qual va trobar-me en el servei militar a dos passos de Sagunto, on va traïcionar-la el general perjur Martínez Campos; però en canvi ha sabut improvisar homes nous com el senyor Azaña, que, per ell sol, constitueix l'èxit més gran i la millor garantia de sosteniment de la nostra República. Vinguda sense sotracs i per la decisió del poble, cosa mai vista en els anys de la història, no em cab dubte de què es consolidarà fent per sempre més impossible la restauració monàrquica a Espanya. El moviment esporàdic iniciat per l'ex-general Sanjurjo a Sevilla, va ésser una grotesca calaverada. La Constitució elaborada amb el màxim de bona fe i de consciència pel Parlament constituent no és pas una cosa

perfecta, però pot ésser considerada com una de les més liberals i avançades d'Europa. Avui Espanya pot mesurar-se en aquest terreny, amb qualsevol altra nació entre les més civilitzades del món. És clar que no ha acontentat tots els sectors de l'opinió. La protesta dels elements tradicionalistes i clericals que durant segles enters havien dominat a Espanya era de preveure. No hi ha por de què això faci trontollar sisquera la República, ja en camí d'estabilitzar-se definitivament.

—Optimisme davant la propera actuació de la Catalunya autònoma?

—En el que fa referència a Catalunya, la meua pàtria del cor, és d'esperar que l'obtenció de les seves llibertats seculars amb l'aprovació de l'Estatut, inaugurarà entre nosaltres, catalans, una era de pau i de tranquil·litat, fent de la nostra terra un model exemplar per a les altres regions d'Espanya, on caldrà que un dia veiem triomfar el règim federal com el més adient per a fer d'ella la nació més ben governada d'Espanya.

MÚSICA

Rosa Balcells, arpista

El passat dia 21, la nostra Associació de Música inaugura son XI.è curs amb un concert conflat a l'arpista Rosal Balcells.

Fa dos anys l'Associació ens féu conèixer per primera vegada aquesta admirable concertista que comptava, llavors, 16 anys. La impressió que ens produí Rosa Balcells, que és de les que difícilment s'esborren, s'ha ratificat en aquesta seva nova actuació. La sensibilitat de la Srta. Balcells és quelcom d'exquisit. Tots els maticos, totes les finors de dicció assoleixen una noblesa extraordinària, i les seves interpretacions s'ajusten fidelíssimament al caràcter de cada obra. I ja no cal parlar del seu mecanisme tan clar, tan perfecte: l'arpa no té secrets per a ella i esdevé, a les seves mans, un instrument d'una riquesa d'expressió certament remarcable. Rosa Balcells és, indubtablement, un dels temperaments més acusats del món musical català.

El programa interpretat fou el següent:

I. Lied, Renié; Minuet, Hasselmanns; El jardí multat, J. de la Presle; Clar de

A la vetlla de les eleccions per a constituir el Parlament de Catalunya, no és fàcil predir llur resultat. S'han acusat ja diferències de criteri que jo considero lamentables. El Sr. Macià, — per a mi Sant Macià —, per exemple, en la seva crida de Lleida, va dir coses molt formoses, però també quelcom que, per la seva intransigència i el seu to imperatiu, podria, tal volta, contribuir a una desagradable sorpresa per part del sector més important dels partits catalans. L'Esquerra —i aquest és el meu anhel— deuria haver de triomfar; si no fos així, qui s'enduria la culpa del fracàs? Sempre és bona hora per a una rectificació de conducta. Jo crec que "a so de tabals no s'agafen llebres". Les amenaces de revolució són antipàtiques i solen ésser contraproduents. Tots els sacrificis són oportuns quan es tracta de combatre i vèncer el predomini de la reacció a la nostra terra.

JOSEP M.ª CORREDOR

lluna, Debussy; Marionetta, Tedeschi.

II. La indiferent, Rameau; Giga, J. S. Bach; Gran Sonata, Dizi.

III. Arabesca, Grandjansky; Barcarola, Roger-Ducase; Margarida, dolorosa, filant, Zabel; Féerie, Tournier.

Sempre aplaudidíssima, Rosa Balcells, com en son primer concert, assolí un èxit esclatant en l'obra de Zabel, que hagué de repetir i que diu amb una emoció difícilment igualable.

Fora de programa interpretà un fragment de "Les noces de Figaro", de Mozart.

FLORESTAN

L'Orquestra Pau Casals, en son concert del passat diumenge al Palau de la Música Catalana i sota la direcció del Mestre Joan Lamote de Grignon, estrenà "Quatre estances de Kayyam" i "Dos petits poemes" per a cant i orquestra, originals del Director de l'Orquestra Simfònica de Girona, el Mestre Ricard Lamote de Grignon.

L'èxit assolit, fou gran. Mestre Ricard Lamote hagué de presentar-se a l'estrada per rebre la forta ovació que li adreçava el públic que omplia la sala.

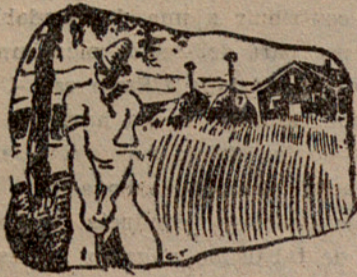
Enhorabona!

Es d'esperar que la nostra Simfònica ens farà conèixer aquesta nova producció del seu Director, que encaixa en les possibilitats de l'Orquestra gironina.

COMARQUES

OLOT

Exposició de bolets. — Patrocinada per l'Ajuntament i a iniciativa del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, s'organitzà els dies 23 i 24 d'aquest mes una exposició de bolets, que fou visitadíssima. Constava de 129 classes diferents, cada una d'elles degudament catalogada amb la indicació de propietats.

Associació de Música. — Aquesta entitat té anunciat pel dia 31 del corrent, el concert inaugural del seu curs XI.è, corrent a càrrec dels renomats artistes Macari S. Kastner, clavicèmbol, i Ferran Pérez Prio, violoncel.

La qüestió comarcal. — Dilluns passat amb l'assistència dels representants de set o vuit pobles de la comarca tingué lloc a la casa ciutat una reunió convocada a fi de conèixer l'esperit dels mateixos, sobre els diferents projectes d'organització comarcal.

...

Es diu que els elements de dreta d'aquesta ciutat han proposat perquè sigui inclòs en la candidatura que presentarà la Lliga Regionalista el senyor Alfred Dorca.

...

La Comissió Auxiliar de la Lliga Regionalista d'Olot i Comarca ha fet un recompte dels seus electors als quals ha pregat de signar un manifest on es declaren republicans fervorosos i defensors de l'Estatut. El signa una gran majoria de gent que actuen al costat de la Dictadura.

El nombre dels signats que com hem dit són tots els socis amb que compta en tota la comarca, no passa de cent.

Acte lloable. — En les passades fires de Sant Lluc, en Narcís Descamps, que viu al carrer de Fluvià, núm. 17, trobà una cartera al firal dels bous que contenia 2.125 pesetes, retornant-la al següent dia al que en resultà ésser propietari.

Es d'admirar aquest acte; en felicitem a aquest bon ciutadà.

La plaça mercat. — Enterats de l'intenció que té l'Ajuntament d'Amer a la construcció d'una plaça mercat, uns quants veïns de la plaça de la República recullen signatures per protestar-ne.

La Veu. — Un graciós reporter d'aquest diari de la Lliga, renuncia d'una manera graciós l'acte de Sant Feliu de Pallarols, celebrat el dia 16. L'única cosa que estranyem és que no digués que als nostres companys els acompanyaren una colla de pistolers.

Escola Nocturna. — El dia primer de novembre s'obrirà en aquesta escola Graduada la classe nocturna d'adults a la qual podran assistir-hi tots els compresos entre els catorze anys i els trenta, essent indispensable, per tenir dret a assistir i l'haver-se matriculat abans.

Per inscripció els que no ho hagin fet, (Escola Graduada, de nou a dotze i de tres a cinc).

Olot, 24 d'octubre de 1932.

El Director, **Parache.**

Per al senyor Governador. — Posem en coneixement de l'autoritat competent l'actuació caciquil que està portant a terme en el poble de Joanetes, el senyor Joan Esquena, subcap de sometent, regentador d'un estanc, amo absolut, juntament amb el senyor rector, d'una cooperativa? pagada pel poble, emplaçada en terrenys de la curia! i de quina marxa econòmica, segons ens diuen gent d'aquell poble, no se n'ha donat mai coneixement.

Aquest senyor és propietari del Mas Esquena i ha estat alcalde, ha dit públicament que en les pròximes eleccions faria córrer el revòlver i que el govern del poble és en mans d'una colla de lladres i presidaris.

Per si això podia interessar el senyor governador de la província, tenim a la seva disposició uns quants noms de persones solventíssimes que estan disposades a testimoniari aquests extrems.

Sou herniat!

Recorden que únicament acabareu les vostres molesties, sufriments i perills, usant l' **Aparell Herniari Orri.** S'impone per la seva construcció científica i dispositiu especial.

Marià Orri. Practicant especialitzat amb el tractament ortopèdic de les hernies.

Carrer del Carme 44 - Telèfon 149 - GIRONA

ALT EMPORDA

ARMENTERA

Una falsa informació

Fa ja alguns dies "Diari de Girona" inseria a les seves planes una informació sobre l'afer de la mestra nacional de la vila d'Armentera.

La informació, totalment falsa, era titulada amb el xiroi mot de "Casiquisme" (Caciquisme, amb "c", senyor informador). La signava el Sr. Josep Colomer, precisament germà — cosa que s'oblidà de dir — de la professora alludida, senyora Mercè Colomer ("doña Mercedes" que es fa dir per la mainada).

Els treballadors de la terra no sabem gaire d'escriure i no tenim pas massa temps per a dedicar-nos-hi, però quan ho fem hi posem aquella franquesa i claredat catalanes tan pageses.

La mestressa nacional senyora Mercè Colomer es troba sotmesa a un expedient promogut per una denúncia formulada per una colla de pares de família armenterencs, contra l'actuació francament antipedagògica i antirepublicana al cap de la seva escola.

Hom no trobarà ni una sola persona al poble que amb honradesa pugui negar que el descontentament per les activitats professionals de l'expressada senyora és general.

Durant la Dictadura, el seu fanatisme religiós era un perill constant per les alumnes, fins el punt que les filles dels no catòlics que no vollen sotmetre's a les imposicions sectàries d'aquesta professora, eren foragitades de l'escola.

La repletem a què sotmeti qualsevol fracció del seu cens escolar a l'examen d'un tribunal pedagògic autènticament republicà. El seu fracàs serà sorollós. Cap de les seves escolars té la instrucció que a la respectiva edat i intel·ligència els correspon.

Anem, però, a les falsetats de la tendenciosa informació feta pel germà de l'a-

cusada (qual parentiu, repetim-ho, s'ha amagat cautelosament a l'esmentada informació).

El Consell local de primera ensenyança va celebrar sessió per tal d'informar en l'expedient. Per què a la sessió va acudir hi tant de públic? Es comprendrà ràpidament. Tot el poble, divorciat de la professora sectària, monàrquica i fracassada professionalment, temia que, donada la formació del Consell local, es desnaturalitzés la veritat. Tan sols dues persones del Consell no inspiraven zel: El Vocal Enric Ferrer i el sotasignant. Els altres, qui són?

El senyor mestre de l'escola de nois, perfectíssim carconda, Secretari del Consell, el qual, en una de les darreres sessions fugí de cop i volta, enduent-se'n el llibre d'actes i l'expedient que s'havia d'informar; documents que més tard, davant de les amenaces d'exigir-li les responsabilitats oportunes, retornà a contracor.

El metge titular Alvar Vergés, monàrquic tradicionalista impertèrrit, al domicili del qual la guàrdia civil practicà darrerament un registre per témer que podia amagar-s'hi l'ex-general Barrera. Aquesta sola sospita ja anul·la un home.

I, finalment, la mare de família senyora Margarida Moret, nomenada Vocal a proposta de la pròpia expedientada. El seu marit fou cinc anys alcalde de la Dictadura.

Es comprèn ara per que el públic s'obstinava a presenciar la sessió?

Es vergonyós que els organismes de la República puguin ésser infestats de gent antirepublicana.

Argumenta l'informador que una falta a classe de la professora fou degut a fer una excursió cultural amb totes les deixebles. Amb totes les deixebles filles de rics, voldria dir. Les nenes dels pobres, que tenen prou feina en pagar-li les mensualitats i "labores" que arbitràriament els cobra, van quedar-se sense classe i sense excursió.

Es fals que les firmes de la denúncia no siguin espontànies. Tots els signants l'han ratificada.

Es fals que el sotasignant hagi signat la denúncia. Allò cert és que a l'expedient hi tinc un informe en qualitat d'Alcalde de l'Ajuntament.

Es fals que el Secretari de l'Ajuntament i jo anéssim a recollir firmes per a la denúncia. Foren un grup de ciutadans indignats pels procediments de la mestressa.

I és fals que a Armentera hi hagi imperant el caciquisme. Cacics aixafats —i que no rebrollaran— són els amics del senyor Josep Colomer, germà de la mestressa expedientada i informador "imparcial" de "Diari de Girona".

JOSEP ARMENGOL

★

CERDANYA

PUIGCERDA

Polítics. — Amb motiu de l'elecció de nova Junta al Centre Republicà d'aquesta Vila, el setmanari "El Pirineo" a més de donar la notícia amb una relació equivocada dels membres que la componen, en donava també una altra dient que la orientació del Centre era pactar amb la Lliga en les properes eleccions.

Aquesta notícia va ésser contestada amb el prec de publicar una rectificació que la Junta va creure convenient adreçar al Director del dit setmanari i que deia:

"Esperem de la vostra amabilitat tindreu a be acollir en el setmanari de vostra digna direcció la següent nota amb el fi de que quedi aclarida la notícia que publicàveu en el nombre del prop-passat diumenge referent a aquest "Centre Republicà".

Primera aclaració: La Junta Directiva d'aquesta entitat la formen actualment els senyors: Joan Salom, Emili Molas, David McCliner, Jaume Bragulat, Eliseo Elasi, Joan Guardiola, Ramon Salva, Francesc Palau, Jaume Solana i Josep Altimiras, ço que demostra que la notícia publicada fou donada per persona aliena al Centre o bé mal informada.

Segona aclaració: Si amb el segon paragraf de la notícia, en el què es diu que l'orientació de la nova Junta sembla és la de pactar amb la Lliga en les properes eleccions, es busca saber la nostra posició, heus-la aci: hem estat i som de tendència esquerrana, sense paliatius de cap mena.

Després d'aquestes aclaracions sols ens resta fer les següents manifestacions:

Qualificar de barroera la maniobra que representa l'aprofitar l'elecció d'una Junta per a llançar al carrer la nova falsa d'un canvi radical d'orientació política, que seria una claudicació de l'ideologia sustentada pels elegits, i qual canvi és evident no pot fer-se sense l'aprovació dels socis del Centre. A més fem avinent que som prou seriosos per a no obrar a espatlles, traint-los, dels qui han honorat amb el llur vot. Per tot lo qual protestem fermament de la notícia esmentada bo i lamentant que vós, senyor Director, abans de publicar-la, no us hagueu donat compte de la seva invressemblança; darrera d'ella sembla s'hi veu una burda maniobra política antic règim.

Regreciant-vos a la bestreta per la vostra atenció vos saludem atentament,

La Junta

Per a la publicació d'aquesta rectificació se'ns va exigir pel senyor Director del setmanari "El Pirineo" el pagament de DOS rals per ratlla, tot dient que era molt llarg.

Es va procedir a reduir tot el possible la nota, quedant redactada per a ocupar aproximadament el mateix espai que la notícia donada per dit setmanari, i es pogué llegir en el nombre del dia 16 l'aclaració reformada pel dit Director on rectificava els noms dels membres de la Junta, qual cosa no ens interessa gaire, bo i dient que la notícia de l'orientació del Centre era informació d'un element del mateix.

Comentari: Desconeixem en absolut qui pugui haver donat aquesta notícia al setmanari de que es tracta; amb tot, hi ha un nom que corre de boca en boca que bé podria ésser veritat fos ell: no és un element del Centre per; hi té bons amics que pel cas és el mateix.

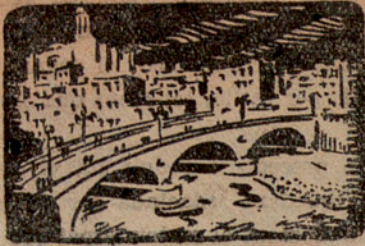
Per altra banda si el senyor Director Director del "Pirineo" hagués obrat de bona fe hauria publicat la rectificació donada per aquesta Junta i no faria publicar una "aclaració" tan ben combinada que sembla confirmar la notícia que es preté rectificar. No ens ha sorprès la manera de comportar-se el tan repetit setmanari, sospitant que les notícies falses publicades per ell i no rectificades siguin amb el fi de veure si pot aconseguir cobrar els mitjans a dos rals per ratlla com pretendia en el present cas. També podria ésser que el dit setmanari servís per a la "polítiquilla a la antiga usanza" i que tot i perdent subscriptors hi fes encara un negoci. Amb aquest motiu ens recordem del drama del nostre Ignasi Iglésies titulat "L'home de palla". De totes maneres bo serà recordar-li qu'ehi ha una llei de premsa...

LA JUNTA

...

Nota del corresponçal: Queda demostrat que a Puigcerdà i comarca els esquerrans no tenim premsa local ni comarcal per a poguer treure la careta de qui vulgui portar el confusionisme dintre les nostres files a fi d'assegurar-se un èxit particular per l'altra banda. Es per a omplir aquest buit, que fa ja tan de temps que existeix, que ha estat creat el setmanari "Acció Ciutadana" el qual a més de tenir molta bona col·laboració de doctrina, deixa lloc per a les comarques a fi de què també sigui el portaveu on els esquerrans puguin defensar-se dels atacs dels contraris, com ocorre en aquest cas.

Pel bé de tots els esquerrans de la comarca cal que aquest setmanari tingui una vida pròspera i segura i això ho aconseguirem subscriuint-vos immediatament.

EL GIRONÈS

Juli Mangada a Girona. — L'òrgan oficial de la Federació Espanyola Esperantista, dona la notícia que el seu president, Juli Mangada, ha acceptat el convit de's esperantistes gironins, de visitar la nostra ciutat.

No cal recordar el ferm republicanisme de Juli Mangada, que el portà a revoltar-se contra la falsa disciplina que impellia a conspirar contra les llibertats legítimament conquistades pel poble espanyol.

No dubtin els esperantistes gironins, els fidels guardadors a la nostra ciutat del foc sagrat de fraternitat universal que aena en l'obra del Dr. Zamenhof, que tots els demòcrates i liberals gironins, seran al seu costat per retre el degut homenatge al republicaníssim Juli Mangada.

Sant Gregori. — En el veïnat de Contastins, diumenge passat tingué lloc un miting d'afirmació republicana, en el qual prengueren part els correligionaris Dalmau, Sardà, Ballesta i Mascort, que foren entusàsticament aplaudits en les seves peroracions per la notrida gernacio allí reunida.

...

Es troba ja quasi totalment restablert de la seva dolença el nostre amic i tinent alcalde d'aquest poble, Sr. Ros.

...

S'ha inaugurat l'escola de Contastins, que és regentada pel nostre amic senyor Dabau.

...

Dintre poc l'Ajuntament de Sant Gregori comprarà el terreny necessari per a construir un local per a Escola a Contastins.

La campanya de sanejament

Amb el major entusiasme i amb el zel més lloable, continua l'Ajuntament de Girona la campanya de sanejament de la ciutat.

A les dues llistes ja publicades, de cases on s'han acomplert, pels respectius propietaris, obres de substitució de pous negres per desguàs a la claveguera i altres obres sanitàries, cal afegir les següents:

Plaça de Sant Pere: números 2, 4, 5, 6, 7, 15, 17 i 23.

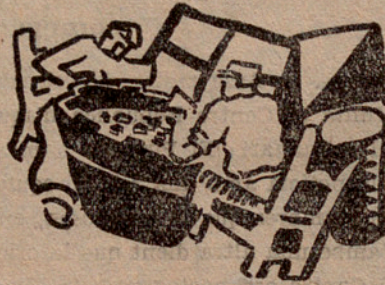
Carrer del Carme: números 14, 19, 20, 22, 37, 48 i 76.

Pujada de Sant Feliu: núm. 4.

Carrer d'Alemanys: núm. 5.

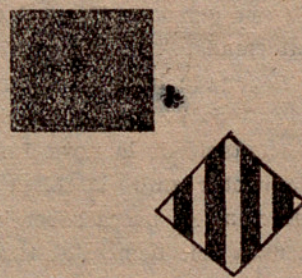
Per tal de facilitar l'acompliment d'aquesta campanya, de tant d'interès per a la salut pública, l'Alcaldia prega la cooperació ciutadana i agrairà que es posi en son coneixement l'existència d'aqueixos focus d'infecció.

★

BAIX EMPORDA

El nostre volgut amic Sr. Sanjaume, delegat a la Conferència Internacional del Suro, tingué la desgràcia d'ésser atropellat a Lisboa, sofrint la fractura d'una cama. Lamentem de tot cor l'accident i li desitgem una ràpida millora.

P.R.F.N.c.g

notes de carnet

Actes polítics a Vidreres i Massanet. Els companys Santaló i Cerezo, estigueren el dissabte passat a aquestes dues poblacions, prenguent part en uns actes de propaganda dels ideals d'esquerra. En ambdós hi predominà l'entusiasme i germanor.

...

Polítics. — Ha estat molt ben acollida en els nuclis d'esquerra d'aquesta ciutat, la decissió del partit d'Esquerra Republicana d'anar sols a la lluita electoral en aquesta circumscripció.

...

Diumenge passat, organitzat pel Centre Republicà de Sant Esteve de Bas, es celebrà un gran acte d'afirmació d'Esquerra Republicana, prenent-hi part els companys Bagué, mestre de Sant Esteve de

EL RIPOLLÈS RIPOLL

Hom diu que els elements antirepublicans representants de l'alta burgesia intenten ressucitar en les nostres comarques els vells procediments caciquils, emprats anys enrera pel nefast Bertrand i Seuc. Els elements republicans del Ripollès i de la Cerdanya és precís vigilem semblants manobres i apliquem, per pròpia iniciativa, tots els principis més contundents, a l'objecte de que no tornem veure'ns embolicats amb aquell estigma esclavitzador d'altres èpoques.

—Segons diu "Ceretània" de Puigcerdà, a Ripoll, la Lliga hi ha fundat un centre. Per ara nosaltres no en sabiem res.

—El propietari d'una fundició, que figura en el Partit Catalanista Republicà, recomana als seus obrers que no votin o votin a la Lliga. Ara, que els que diran l'última paraula seran els obrers.

—Dissabte passat es celebrà la tradicional fira que hom anomena de Sta. Teresa. No fou tan concorreguda com altres anys.

Bas; Iglesias, regidor d'Esquerra de l'Ajuntament d'Olot; Ramon Calm, regidor d'Esquerra també de l'Ajuntament d'Olot; Artemi Casanovas, mestre de La Canya; A. Dot-Arxé i Pere Cerezo del Consell Executiu d'Esquerra i candidats d'aquest partit a la pròxima lluita electoral.

L'assistència de públic fou imponent.

...

Pel diumenge pròxim hi ha anunciada una Assemblea general de socis a Concentració d'Esquerra Republicana, per donar compte de les gestions efectuades per al que fa referència a les eleccions de diputats a les Corts Catalanes.

...

Amb el mateix fi ha estat convocada pel proper dilluns una Assemblea de la Federació Comarcal.

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL

FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen

Instal·lació d'Aparells Sanitaris

de

PERE VALENTI FURTET

Calderers, 13

—

GIRONA

CENTRE D'ESPECIFICS

UNIC A LA COMARCA

Plaça de les Castanyes · GIRONA · Telèfon, 144

FARMACIA RIBAS

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats terapèutiques garantides.

Disponible

CAFÈS

Cornellà

Girona

SUCRES EMPAQUETATS

TELÈFON, 321

PAPERINES BORSES I PAPERS PER EMBALATGE

Camps i Guarro

R. Ferran Puig, 7 · GIRONA

Sucursal: Corts, 481. - BARCELONA

Societat
**ANÓNIMA DE
TRANSPORTES**

OLOT

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l'

Es garanteix un **Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte**. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN
ENCARRECS A: **ANÓNIMA DE TRANSPORTES**
(Carrer Antoni Llopi) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa, 7
(ABANS «CASA SINGLA»)

Agència Arias

PASSEIG DEL BORN, N.º 13
Telèfon, 13354

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Vins purs de raïms de tota mena

Sindicat Agrícola d'Espolla

Que té el gust d'assabentar al públic en general la seva obertura de la sucursal a Olot en el carrer Fontanella, 4

REPRESENTADA PER **MIQUEL BOSCH**

Si vostè vol beure vins purs de raïms visiti aquesta casa que el servirà bé.

ES SERVEIX A DOMICILI.

Fontanella, 4 — OLOT

L'Assicuratrice Italiana

COMPANIA DE SEGURS CONTRA ELS ACCIDENTS
(Col·lectius del Treball, Agrícoles, Individuals
i Responsabilitat Civil)

Companyia Adriàtica de Segurs

(Incendis i vida)

Agent general per a **Josep Rossell Solà**
OLOT i sa comarca:

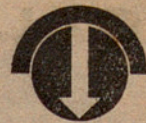
Plaça Párroco Ferrer, 12, 1er.

Disponible

DISPONIBLE

FONDA DE RAMON ROVIRA

TELÈFON, 330

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

Espai reservat
per la casa
Sarasa.

Voleu vestir bé?
Visiteu la Sas-
terria de

Francisco

Serra

Carrer Lorenzana,
16, 1er, 1.^a

OLOT

DISPONIBLE

JOSEP PUJOL

Hospici, 3 - Telèf. 70
Major, 13 (lleteria) - OLOT

Unic Servei diari amb Auto-camió d'Olot a Barcelona i viceversa

Amb combinació de la

AGÈNCIA UBACH

PRINCESA, 37. — TELÈFON, 17213

= **BARCELONA** =

HORES DE SORTIDA I ARRIBADA

Sortida d'Olot, a les tres del matí. — Arribada a Barcelona, a les vuit del matí. | Sortida de Barcelona, a la una de la tarda. — Arribada a Olot, a les sis de la tarda.

DISPONIBLE

Transports FRIGOLA

PER ENCARRECS

Bernardes, núm. 7 - GIRONA

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO

"FADA"

FERRETERIA I BATERIA DE CUINA

OBJECTES PER A REGALS

LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
RAHOLA
Girona

CALÇATS MALARET

Vendes a l'engrós i detall

RAMBLA LLIBERTAT, 5
GIRONA